

Warszawa, 3 czerwca 2026 r.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Szanowna Pani Minister Barbara Nowacka
Minister Edukacji Narodowej
Al. Jana Chrystiana Szucha 25
00-918 Warszawa

PETYCJA

Szanowna Pani Minister,

w imieniu Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju zwracamy się z petycją w sprawie zmiany sformułowania użytego w obowiązującej podstawie programowej nauczania historii na poziomie rozszerzonym w liceach ogólnokształcących i technikach.

W podstawie programowej obowiązującej od 2022 roku, w sekcji LIX „Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI w.”, w podpunkcie 4 użyte zostało określenie „społeczne koszty transformacji”. Słowo „koszty” niesie ze sobą jednoznacznie negatywne konotacje – w języku potocznym i ekonomicznym jest ono synonimem straty, wyrzeczenia lub poświęcenia, co przesądza o wartościującym charakterze tego sformułowania jeszcze przed przystąpieniem ucznia do analizy tematu. W opinii Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju sformułowanie to może skłaniać do negatywnej oceny przemian gospodarczych w Polsce po 1989 roku, w tym reform wprowadzonych po przyjęciu przez Sejm pakietu ustaw określanych jako Plan Balcerowicza, zamiast zachęcać do ich rzetelnego i wielostronnego zbadania.

Reformy gospodarcze zapoczątkowane po 1989 roku miały fundamentalne znaczenie dla odbudowy gospodarki rynkowej i jej wzrostu w Polsce, rozwoju przedsiębiorczości oraz integracji Polski z gospodarką europejską i światową. **Towarzyszyły im realne wyzwania społeczne, których nie należy pomijać w rzetelnej edukacji historycznej, tym bardziej że alternatywą nie było bezbolesne utrzymanie status quo, lecz utrwalenie patologii poprzedniego ustroju i kosztów trwania w nim. Perspektywa trzech dekad i porównanie z krajami, które reformy przeprowadziły połowicznie, pokazuje, że transformacja była procesem o złożonych skutkach, nie zaś jednostronnym ciężarem poniesionym przez społeczeństwo.** Istotne jest to, by język używany w podstawie programowej nie przesądzał z góry oceny tych przemian, lecz umożliwiał uczniom ich rzetelną i wielostronną analizę.

W związku z powyższym składamy petycję o zastąpienie słowa „koszty” słowem „skutki”. W naszej opinii taka zmiana pozwoli uczniom na bardziej obiektywną ocenę sytuacji społecznej i

gospodarczej Polski na przełomie XX i XXI wieku. Termin „skutki” ma charakter neutralny i obejmuje konsekwencje zarówno pozytywne, jak i negatywne, co lepiej odpowiada standardom edukacji historycznej oraz zasadzie przedstawiania złożonych procesów społeczno-gospodarczych w sposób wyważony.

Forum Obywatelskiego Rozwoju od lat angażuje się w projekty społeczne i edukacyjne, których celem jest promowanie wiedzy ekonomicznej, obywatelskiej i historycznej. Deklarujemy gotowość do współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej przy tworzeniu rzetelnej, opartej na faktach narracji dotyczącej przemian gospodarczych po 1989 roku.

Mamy nadzieję na pozytywne rozpatrzenie naszej petycji.

Wyrażamy zgodę na publikację nazwy reprezentowanego podmiotu na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Marcin Zieliński
Prezes Zarządu

Klaudia Walas-Iwańska
Członek Zarządu